

462 Posiedzenie Plenarne

Dziennik PC nr 462, punkt 6 Porządku Obrad

**DECYZJA nr 557
PROGRAM DZIAŁAŃ OBWE W ZAKRESIE ZWALCZANIA HANDLU
LUDŹMI**

Stała Rada,

Biorąc pod uwagę powszechne potępienie dla przestępstwa handlu ludźmi, a także postanowienia licznych związanych z tym aktów międzynarodowych i regionalnych, takich jak: Konwencja Narodów Zjednoczonych przeciwko zorganizowanej przestępczości międzynarodowej z 2000 r. oraz jej Protokołu dodatkowego o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu handlu ludźmi, a w szczególności kobietami i dziećmi a także Protokołu przeciwko przemytowi emigrantów drogą lądową, morską i powietrzną,

Raz jeszcze stwierdzając, że handel ludźmi oraz inne współczesne formy niewolnictwa stanowią rażące pogwałcenie godności i praw człowieka;

Potwierdzając postanowienia Decyzji Ministerialnej nr 1 podjętej w Wiedniu w 2000 r., Decyzji Ministerialnej nr 6 podjętej w Bukareszcie w 2001 r., Deklaracji Ministerialnej z Wiednia z 2002 r. oraz aktualne zobowiązania państw członkowskich, jak również rolę OBWE w zwalczaniu handlu ludźmi ustaloną przez państwa członkowskie;

Zważywszy, że pomimo wszystkich podejmowanych wysiłków, w ostatniej dekadzie zaobserwowano ogromny wzrost liczby przypadków i ofiar handlu ludźmi, wobec nadal niezadawalających wyników ścigania sprawców oraz uciekania się przez grupy przestępcze do coraz bardziej wyrafinowanych metod, dysponowania przez nie zwiększonymi środkami finansowymi oraz rozszerzoną siecią organizacji przestępczych, a także wykorzystywania praktyk korupcyjnych i niedostatecznej wiedzy na temat tego przestępstwa i jego odrażającego charakteru wśród niektórych urzędników, a także mediów i opinii publicznej w ogóle;

Zważywszy ponadto, że poświęca się zbyt mało uwagi pierwotnym przyczynom handlu ludźmi, które tkwią zarówno w kraju pochodzenia jak i kraju docelowym, a należą do nich zwłaszcza: bieda, słabe struktury społeczne i gospodarcze, brak możliwości zatrudnienia i równych szans w ogóle, przemoc wobec kobiet i dzieci, dyskryminacja ze względu na płeć, rasę i przynależność etniczną, korupcja, nierozwiązane konflikty, sytuacje po zakończeniu konfliktu, nielegalna emigracja oraz zapotrzebowanie na wykorzystywanie seksualne, a także tanią, pozbawioną zabezpieczeń socjalnych i częstokroć nielegalną siłę roboczą;

Mając świadomość, że o ile główna odpowiedzialność za zwalczanie i zapobieganie handlowi ludźmi spoczywa na państwach członkowskich, o tyle powiązanie tego zjawiska z międzynarodową przestępczością zorganizowaną wymaga współpracy na poziomie międzynarodowym i regionalnym, z udziałem sektora prywatnego i organizacji pozarządowych;

W przekonaniu, że OBWE z jej szerokimi kompetencjami instytucjonalnymi i potwierdzonymi osiągnięciami, jest w sposób szczególny powołana do udzielania państwom członkowskim skutecznej pomocy w realizacji ich zobowiązań i potrafi, poprzez Platformę Współpracy na rzecz Bezpieczeństwa Kooperatywnego, skutecznie współpracować i koordynować działania właściwych organów międzynarodowych takich jak Inicjatywa Paktu Stabilizacyjnego, Biuro Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przestępczości, Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców, Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka, Fundusz Narodów Zjednoczonych na rzecz dzieci (UNICEF), Międzynarodowa Organizacja Pracy, a także Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji, Międzynarodowe Centrum Kształtowania Polityki w Zakresie Migracji, Unia Europejska, Rada Europy, Rada Państw Morza Bałtyckiego, Inicjatywa Współpracy Państw Europy Południowo-Wschodniej, Interpol oraz Europol,

Przyjmuje załączony do niniejszej Decyzji Program Działań OBWE w zakresie zwalczania handlu ludźmi, w celu zarówno włączenia do swojej strategii działań przeciwko handlowi ludźmi najlepszych praktyk i nowoczesnego podejścia, jak i ułatwienia współpracy pomiędzy państwami członkowskimi, a także zobowiązania wszystkich organów OBWE do wzmożonego uczestnictwa w podejmowanych przez społeczność międzynarodową wysiłkach na rzecz zwalczania handlu ludźmi.

PROGRAM DZIAŁAŃ OBWE W ZAKRESIE ZWALCZANIA HANDLU LUDŹMI

I. Zadania i cele Programu Działań

1. Zamierzeniem Programu Działań jest dostarczenie państwom członkowskim pełnego zestawu środków pomocnych w realizacji ich zobowiązań w zakresie zwalczania handlu ludźmi. Program ma także za zadanie zapewnić państwom członkowskim mechanizm dalszych działań, który będzie również poprawiał koordynację działań pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskim, zarówno w ramach struktury OBWE jak i innych organizacji międzynarodowych. Program Działań przyjmuje wielowymiarowe podejście do zwalczania handlu ludźmi. Problem rozpatrywany jest w sposób całościowy, z uwzględnieniem ochrony ofiar, zapobiegania handlowi ludźmi oraz ścigania osób, które ułatwiają lub same dopuszczają się tego procederu. Program zawiera zalecenia wskazujące w jaki sposób państwa członkowskie i właściwe instytucje, organa i misje OBWE mogą najlepiej zajmować się aspektami politycznymi, ekonomicznymi i prawnymi oraz zagadnieniami egzekwowania prawa, kwestiami edukacyjnymi a także innymi aspektami problemu.

2. Program Działań ma ponadto służyć państwom członkowskim pomocą w wykorzystywaniu tych środków, opierając się na dotychczasowych doświadczeniach zdobytych na poziomie regionalnym przy wdrażaniu takich konkretnych inicjatyw i środków, jak podejmowane przez Inicjatywę ~~ca-~~ Paktu Stabilizacyjnego na rzecz przeciwdziałania handlowi ludźmi w Europie Południowo-Wschodniej.

3. Kompleksowe podejście do zjawiska handlu ludźmi wymaga skoncentrowania się na działaniach zmierzających do postawienia przed sądem osób odpowiedzialnych za ten proceder oraz przedsięwzięciu skutecznych środków zapobiegawczych, przy jednoczesnym zachowaniu humanitarnego i pełnego współczucia stosunku do ofiar, którym służy się pomocą.

II. Definicja handlu ludźmi

Program Działań opiera się na następującej definicji zawartej w art. 3 Protokołu Narodów Zjednoczonych o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu handlu ludźmi, a w szczególności kobietami i dziećmi, stanowiącego uzupełnienie do Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko przestępczości zorganizowanej:

“Handel ludźmi oznacza werbowanie, transport, przekazywanie, przechowywanie lub przyjmowanie osób, z zastosowaniem gróźb lub użyciem siły, lub też zastosowaniem innej formy przymusu, uprowadzenia, oszustwa, podstępny, nadużycia władzy lub wykorzystania pozycji słabszego, wręczenia lub przyjęcia zapłaty lub

korzyści dla uzyskania zgody osoby sprawującej kontrolę nad inną osobą, w celu jej wykorzystania. —Wykorzystanie obejmuje, jako minimum: wykorzystywanie prostytutki innych osób lub inne formy wykorzystywania seksualnego, pracę lub usługi o charakterze przymusowym, niewolnictwo, lub praktyki podobne do niewolnictwa, zniewolenie lub usunięcie organów”.

Rada Ministerialna OBWE, w swojej Decyzji nr 6 (2001 r.), wezwała państwa członkowskie do podpisania i ratyfikowania Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko zorganizowanej przestępczości międzynarodowej oraz Protokołu dodatkowego o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu handlu ludźmi, a w szczególności kobietami i dziećmi.

III. Badanie, egzekwowanie prawa i ściganie sprawców handlu ludźmi

Zobowiązania państw członkowskich w zakresie badania, egzekwowania prawa i ścigania sprawców handlu ludźmi wynikają z Deklaracji Ministerialnej w sprawie Handlu Ludźmi przyjętej w Porto w 2002 r., przyjętego w Bukareszcie Programu zwalczania terroryzmu z 2001 r., Decyzji Ministerialnej nr 6 podjętej w Bukareszcie w 2001 r., oraz Decyzji Ministerialnej w sprawie zwiększenia wysiłków OBWE na rzecz zwalczania handlu ludźmi podjętej we Wiedniu w 2000 r. W dokumentach tych państwa członkowskie uzgodniły także rolę OBWE we wspomnianych działaniach.

Zalecane działania na poziomie krajowym

1. Kryminalizacja

- 1.1 Przedsięwzięcie środków legislacyjnych i innych, koniecznych w celu uznania za przestępstwa karne zachowań opisanych w art. 3 Protokołu Narodów Zjednoczonych o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu handlu ludźmi, a w szczególności kobietami i dziećmi, dodatkowego do Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko Zorganizowanej Przestępczości Międzynarodowej
- 1.2 Przedsięwzięcie środków legislacyjnych i innych, koniecznych do uznania za przestępstwo karne:
 - próby popełnienia przestępstwa karnego;
 - udziału w charakterze współsprawcy w przestępstwie karnym;
 - organizowania lub polecenia innym osobom popełnienia przestępstwa.
- 1.3 Przedsięwzięcie koniecznych środków w celu ustanowienia - obok odpowiedzialności osób fizycznych za przestępstwo handlu ludźmi - także odpowiedzialności osób prawnych. Z zastrzeżeniem norm prawnych obowiązujących w danym państwie członkowskim, odpowiedzialność osób prawnych może mieć charakter karny, cywilny lub administracyjny.

- 1.4 Uchwalenie przepisów nakładających skuteczne i adekwatne sankcje karne, w tym kary więzienia, uwzględniające poważny charakter przestępstwa. Tam, gdzie to będzie stosowne, prawodawstwo winno przewidywać sankcje dodatkowe wymierzone osobom uznanym winnymi handlu ludźmi w szczególności obciążających okolicznościach, takich jak w przypadku przestępstwa handlu dziećmi lub przestępstw popełnianych przez urzędników państwowych lub przy ich współudziale.
 - 1.5 Rozważenie wprowadzenia przepisów ustawowych przewidujących konfiskatę środków oraz przychodów z handlu ludźmi i związanych nim przestępstw, z zastrzeżeniem, o ile nie będzie to wbrew krajowemu prawodawstwu, że skonfiskowane wpływy z handlu zostaną przeznaczone na potrzeby ofiar handlu. Rozpatrzenie możliwości ustanowienia funduszu odszkodowawczego dla ofiar handlu oraz wykorzystania skonfiskowanych aktywów jako wkładu w finansowanie takiego funduszu.
 - 1.6 Zapewnienie, aby handel ludźmi, czyny stanowiące jego zasadnicze elementy oraz związane z nim przestępstwa stanowiły przestępstwa podlegające ekstradycji zgodnie z prawodawstwem krajowym i postanowieniami traktatów o ekstradycji.
 - 1.7 Przedsięwzięcie środków o charakterze ustawodawczym i innych, w celu uznania za przestępstwa karne czynów polegających na czynnej lub biernej korupcji urzędników publicznych, o których mowa w art. 8 i 9 Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej.
 - 1.8 Zapewnienie, by ofiary handlu nie podlegały postępowaniu karnemu wyłącznie z tej bezpośredniej przyczyny, że były przedmiotem handlu.
2. Reakcja wymiaru sprawiedliwości
- 2.1 Pełne wdrożenie środków przeciwdziałania handlowi ludźmi oraz związanych z nimi środków przewidzianych w ustawodawstwie.
 - 2.2 Powołanie specjalnych jednostek przeciwdziałania handlowi ludźmi, w skład których weszłyby zarówno kobiety jak i mężczyźni – po uprzednim przeszkoleniu w zakresie prowadzenia dochodzeń w sprawie przestępstw obejmujących napaść seksualną lub przestępstw z udziałem dzieci - w celu propagowania kompetencji, profesjonalizmu i uczciwości.
 - 2.3 Budowanie kompetencji w zakresie działań antykorupcyjnych.
 - 2.4 Opracowywanie programów z udziałem społeczności i policji, podnoszących poziom wzajemnego zaufania pomiędzy policją a opinią publiczną mających – między innymi – przyczynić się do uzyskiwania informacji związanych z handlem ludźmi oraz zachęcić ofiary do zgłaszania przestępstw.

- 2.5 Poprawa współpracy pomiędzy organami śledczymi wymiaru sprawiedliwości w celu ustalenia ewentualnego pochodzenia podejrzanych aktywów z przestępstw powiązanych z handlem ludźmi.
- 2.6 Nie tylko zapewnianie środków i szkoleń dla potrzeb stworzenia prowadzonych przez wywiad jednostek policji, których zadaniem będzie badanie i analizowanie przestępstw oraz informacji kryminalnych, ale także przekazywanie nowoczesnych umiejętności i sprzętu koniecznego organom ścigania do wykonywania nałożonych na nie zadań w zakresie przeciwdziałania handlowi ludźmi.
- 2.7 Zachęcanie organów śledczych i prokuratorów, aby przy prowadzeniu dochodzeń i ściganiu sprawców nie polegali jedynie i wyłącznie na zeznaniach świadków. Poszukiwanie i wykorzystanie alternatywnych strategii dochodzeniowych w celu wyłączenia konieczności składania przez ofiary zeznań w sądzie.
- 2.8 Podejmowanie możliwych do realizacji kroków zmierzających do zapewnienia aby członkowie misji OBWE, którzy nie przestrzegają zasad Kodeksu Etyki Członków Misji OBWE oraz innych regulacji podlegali przewidzianych sankcjom, w tym – odpowiednio – postępowaniu dyscyplinarnemu i karnemu.
- 2.9 Stawianie sobie za nadrzędny cel walki z korupcją w łonie lokalnych organów ścigania oraz zapewnienie, aby wobec władz organów ścigania, których uczestnictwo w praktykach korupcyjnych mającymi związek z handlem ludźmi zostało stwierdzone, wszczęto odpowiednie postępowania dyscyplinarne i karne.

3. Współpraca organów ścigania i wymiana informacji pomiędzy państwami członkowskimi

- 3.1 Prowadzenie ścisłej wzajemnej współpracy, zgodnej z zasadami obowiązującymi w odnośnych krajowych systemach prawnych i administracyjnych, w celu poprawienia skuteczności działań organów ścigania w zakresie zwalczania przestępstw objętych niniejszym Programem Działań. Propagowanie podobnej współpracy i koordynacji działań pomiędzy organami ścigania w państwach członkowskich.
- 3.2 Podjęcie, zwłaszcza, skutecznych działań służących:
 - polepszeniu, a tam gdzie to konieczne, utworzeniu mechanizmów komunikacji pomiędzy państwami członkowskimi;
 - współpracy w prowadzeniu dochodzeń w sprawie przestępstw objętych niniejszym Programem Działań;
 - dostarczenie, gdy będzie to stosowne, przedmiotów lub dowodów koniecznych dla potrzeb analiz lub śledztwa;

- ułatwienia skutecznej koordynacji działań pomiędzy właściwymi władzami, organami i jednostkami oraz propagowanie wymiany kadr i ekspertów, w tym, na podstawie umów lub porozumień dwustronnych pomiędzy odnośnymi państwami członkowskimi, delegowanie funkcjonariuszy łącznikowych;
 - wymiany informacji na temat konkretnych środków i metod wykorzystywanych przez zorganizowane grupy przestępcze, w tym, w odnośnych przypadkach, tras i środków transportu oraz posługiwania fałszywym nazwiskiem, zmienionymi lub podrobionymi dokumentami lub innymi sposobami ukrywania prowadzonej działalności;
 - koordynacji działań o charakterze administracyjnym i innych uważanych za właściwe w celu wczesnego wykrywania przestępstw objętych niniejszym Programem Działań.
- 3.3 Zawieranie umów o dwustronnej i wielostronnej współpracy organów ścigania w celu usprawnienia wymiany informacji.
- 3.4 Podejmowanie kroków w kierunku ustanowienia powszechnych norm zbierania danych statystycznych.
4. Pomoc i ochrona świadków oraz ofiar w procesie karnym
- 4.1 Podejmowanie właściwych działań w ramach środków dostępnych poszczególne państwu członkowskiemu, w tym środków ustawodawczych, w celu skutecznej ochrony przed odwetem lub zastraszaniem świadków składających w postępowaniach karnych zeznania dotyczące przestępstw objętych niniejszym Programem Działań a także, jeżeli zajdzie taka potrzeba ich krewnych i bliskich.
- 4.2 Uczulanie władz i funkcjonariuszy organów ścigania na spoczywającą na nich odpowiedzialność za zapewnienie bezpieczeństwa i natychmiastowego zagwarantowania należytych warunków bytowych ofiarom handlu ludźmi.
- 4.3 Zapewnienie ochrony danych osobowych i respektowanie prawa ofiar do prywatności, także w trakcie zbierania i analizy danych.
- 4.4 Ułatwianie udziału ofiar w charakterze świadków w toczących się dochodzeniach i rozprawach sądowych lub innych postępowaniach karnych, łącznie z zapewnieniem im - jako formy zabezpieczenia - możliwość zmiany miejsca pobytu.
- 4.5 Świadczenie na rzecz ofiar porad prawnych przy podejmowaniu decyzji o tym czy zeznawać w sądzie.
- 4.6 Umożliwianie organizacjom pozarządowym wspierania ofiar podczas rozpraw sądowych, o ile nie stoi to w sprzeczności z krajowym prawodawstwem.

5. Szkolenia

- 5.1 Zapewnianie lub ulepszanie programów szkoleń przeznaczonych dla służb granicznych, organów ścigania, sędziów, prokuratorów, urzędników imigracyjnych i innych i obejmujących wszelkie aspekty handlu osobami.
- 5.2 Zwracania w programach szkoleniowych uwagi na prawa człowieka oraz kwestie praw dziecka i równouprawnienia płci, zachęcanie do współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi właściwymi instytucjami społeczeństwa obywatelskiego.

6. Środki stosowane na granicy

- 6.1 Rozważenie podjęcia kroków zezwalającym, zgodnie z prawodawstwem krajowym, na odmowę wjazdu, odebranie wizy lub ewentualnie tymczasowe zatrzymanie osób, które podejrzewa się o popełnienie przestępstw, w rozumieniu obowiązujących przepisów.
- 6.2 Rozważenie zacieśnienia współpracy pomiędzy służbami kontroli granic poprzez, między innymi, tworzenie i utrzymywanie mechanizmów komunikacji.

7. Zabezpieczanie i kontrola dokumentów

- 7.1 Podejmowanie koniecznych działań, w miarę dostępnych środków, w celu zapewnienia, by jakość dokumentów podróży i tożsamości wydawanych przez państwa członkowskie lub w ich imieniu utrudniała użycie tych dokumentów przez osoby niepowołane, ich łatwe sfałszowanie lub bezprawne przerobienie, skopiowanie bądź wydanie.

8. Legalność i ważność dokumentów

- 8.1 Na wniosek innego państwa członkowskiego i zgodnie z obowiązującym w nim prawem, dokonanie - w uzasadnionym terminie - weryfikacji legalności i ważności dokumentów podróży lub dokumentów tożsamości wydanych lub rzekomo wydanych w imieniu tego państwa, w przypadkach, w których istnieją uzasadnione podstawy, aby podejrzewać, że dokumenty te są używane dla potrzeb handlu ludźmi.

Zadania dla instytucji i organów OBWE

9. Przegląd i reforma ustawodawstwa

- 9.1 Biuro ds. Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka oraz, jeżeli zajdzie taka potrzeba odnośne misje, będą w dalszym ciągu propagowały i wspierały prowadzenie przeglądu przepisów prawnych oraz wysiłki na rzecz reformy tych przepisów zgodnie z międzynarodowymi standardami.

9.2 OBWE będzie nadal rozwijała współpracę z innymi odnośnymi partnerami i organizacjami.

10. Reakcja wymiaru sprawiedliwości

10.1 Jednostka OBWE ds. Policji będzie w dalszym ciągu propagować ideę współpracy społeczności i samorządów lokalnych z policją.

10.2 Jednostka OBWE ds. Policji oraz Koordynator OBWE ds. Ekonomicznych i Ochrony Środowiska będzie ułatwiał państwom członkowskim wymianę informacji na temat najlepszych praktyk, które powinny być stosowane przez odnośne jednostki dochodzeniowe dla potrzeb sprawdzania czy pochodzenie podejrzanych aktywów ma związek z przestępstwami kryminalnymi lub handlem ludźmi.

10.3 Koordynator OBWE ds. Ekonomicznych i Ochrony Środowiska będzie prowadził dalszą współpracę z Biurem ONZ ds. Narkotyków i Przestępczości w ramach Globalnego Programu zwalczania prania brudnych pieniędzy, aby za pośrednictwem jego infrastruktury organizować warsztaty na temat walki z praniem brudnych pieniędzy w zainteresowanych państwach członkowskich.

10.4 W ramach pomocy w tworzeniu Krajowego Systemu Postępowania z Ofiarami Handlu Ludźmi, Biuro ds. Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka będzie nadal propagować i zachęcać do współpracy organów ścigania ze obywatelami.

11. Środki dyscyplinarne

11.1 Biuro Wewnętrznego Nadzoru OBWE poleca się przechowywanie danych na temat dochodzeń w sprawie przestępstw związanych z handlem ludźmi popełnianych przez członków misji oraz podjętych następnie w związku z tym działań. Sekretarza Generalnego zobowiązuje się do składania regularnych sprawozdań Stałej Radzie na temat działań podjętych w celu egzekwowania przepisów w przypadkach naruszenia Kodeksu Etyki przy jednoczesnym respektowaniu prywatności domniemanych sprawców.

12. Szkolenia

12.1 Biuro ds. Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka ~~ODIHR~~ oraz Jednostka OBWE ds. Policji będzie kontynuować opracowywanie materiałów szkoleniowych na temat prowadzenia śledztw w sprawie handlu ludźmi i przestępstw na tle seksualnym, przeznaczonych dla wyższych funkcjonariuszy organów ścigania, a także konsultować z Międzynarodową Akademią Organów Ścigania (ILEA) w Budapeszcie możliwości włączenia takich szkoleń do programów prowadzonych przez ILEA, znajdowanie szkoleniowców w dziedzinie egzekwowania prawa do prowadzenia takich szkoleń, pozyskiwanie środków na finansowanie sesji szkoleniowych organizowanych dla wyższych funkcjonariuszy organów ścigania w państwach członkowskich OBWE.

- 12.2 Chociaż partnerzy międzynarodowi tacy jak Międzynarodowe Centrum ds. Kształtowania Polityki Migracyjnej oraz Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji zapewniają policji podstawowe szkolenia w zakresie reagowania na doniesienia o handlu ludźmi, zaś inne takie jak Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju zapewniają szkolenia wyższego stopnia, potrzebne są także dodatkowe szkolenia na temat zajmowania się poszczególnymi aspektami przestępstw na tle seksualnym, tj. n.p. seksualnego wykorzystywania dzieci. Jednostka OBWE ds. Policji zapewni takie szkolenia we współpracy z funduszem UNICEF i innymi właściwymi organizacjami.
13. Zabezpieczanie i kontrola dokumentów
- 13.1 Właściwe organa OBWE, a zwłaszcza Jednostka ds. Przeciwdziałania Terroryzmowi, będą w dalszym ciągu organizowały warsztaty, których przedmiotem będzie rozpoznawanie dokumentów używanych w nielegalnych celach w związku z handlem ludźmi, wykrywania fałszywych dokumentów podróży używanych przy wjeździe osób stanowiących przedmiot handlu oraz ulepszenie nietechnicznych środków wykrywania, takich jak techniki prowadzenia wywiadu. Ponadto, warsztaty będą skupiały na środkach zabezpieczenia wolności ruchu osób przez granice, w ramach ograniczeń zgodnych z odnośnymi zobowiązaniami OBWE.

IV. Zapobieganie handlowi ludźmi

Zobowiązania państw członkowskich w zakresie zapobiegania handlowi ludźmi wynikają z Deklaracji Ministerialnej w sprawie handlu ludźmi przyjętej w Porto w 2002 r., Decyzji Stałej Rady OBWE nr 426 z 2001 r., Decyzji Ministerialnej w sprawie wzmożenia wysiłków OBWE na rzecz zwalczania handlu ludźmi podjętej w Wiedniu w 2000 r. Programu Działań OBWE w zakresie równouprawnienia płci zatwierdzonego przez Stałą Radę w 2000 r., Karty Bezpieczeństwa Europejskiego przyjętej w Stanbule w 1999 r., Dokumentu z Moskiewskiego spotkania w sprawie ludzkiego wymiaru KBWE przyjętego w Moskwie w 1991 r., Aktu końcowego Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie przyjętego w Helsinkach w 1975 r. W powyższych dokumentach państwa członkowskie uzgodniły także rolę OBWE w tej dziedzinie.

Zalecane działania na poziomie krajowym

1. Zbieranie danych i analiza zjawiska handlu ludźmi
- 1.1 Zbieranie oddzielnych danych na temat kobiet, mężczyzn i dzieci będących ofiarami handlu ludźmi, rozszerzenie badań i analizy zagadnień takich jak, charakter i skala handlu ludźmi, mechanizmy handlu i wykorzystywania stosowane przez zorganizowane grupy przestępcze, w celu opracowania skutecznych i właściwie skierowanych środków zapobiegających handlowi ludźmi. Działanie na rzecz rozszerzenia badań i wymiany informacji w zakresie handlu dziećmi.

- 1.2 Identyfikacja najbardziej narażonych grup populacji i opracowywanie adresowanych do nich kampanii informacyjno-edukacyjnych.
 - 1.3 Prowadzenie pogłębionej analizy pierwotnych przyczyn handlu ludźmi, czynników wpływających na popyt i podaż handlu ludźmi, sieci i skutków gospodarczych handlu ludźmi oraz jego powiązania z nielegalną emigracją.
2. Środki stosowane na granicy
- 2.1 Z zastrzeżeniem międzynarodowych zobowiązań w zakresie wolnego ruchu osób – wzmocnienie, w możliwym stopniu, kontroli granicznych koniecznych do zapobiegania i wykrywania handlu ludźmi.
 - 2.2 Podejmowanie działań legislacyjnych i innych właściwych kroków, aby zapobiegać, na ile to możliwe, wykorzystywaniu środków transportu zawodowych przewoźników do popełniania przestępstw, w rozumieniu przepisów przeciwko handlowi ludźmi.
 - 2.3 Gdy będzie to właściwe, z zastrzeżeniem postanowień odnośnych konwencji międzynarodowych, zobowiązanie przewoźników, w tym firm transportowych lub właścicieli bądź operatorów środków transportu do sprawdzania, czy wszyscy pasażerowie posiadają ważne dokumenty podróży. Podjęcie, zgodnie z przepisami prawa krajowego, koniecznych kroków w celu ustanowienia sankcji w przypadku naruszenia tego obowiązku.
3. Strategia działań gospodarczych i społecznych wymierzonych w pierwotne przyczyny handlu ludźmi
- 3.1 W krajach pochodzenia:
 - Przyjęcie za cele nadrzędne: sprzyjania społeczno-gospodarczej i politycznej stabilizacji oraz ograniczenia zjawiska emigracji, którego przyczyna leży zarówno w skrajnej biedzie jak i obecności ofert związanych z handlem ludźmi. Strategie służące osiągnięciu tych celów powinny jednocześnie promować rozwój gospodarczy i integrację społeczną;
 - Poprawa dostępu dzieci do edukacji i szkolnictwa zawodowego oraz zwiększenie liczby dzieci uczęszczających do szkoły, zwłaszcza wśród dziewczynek z grup mniejszości;
 - Zwiększanie liczby miejsc pracy dla kobiet poprzez tworzenie możliwości gospodarczych dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Organizowanie kursów szkoleniowych dla MŚP, adresowanych przede wszystkim do grup wysokiego ryzyka.
 - 3.2 W krajach docelowych:

- Przeprowadzenie działań mających na celu zmniejszenie “niedostrzegalności zjawiska wykorzystywania”. Skupiający wiele instytucji program monitorowania, kontroli administracyjnych oraz zbierania informacji na temat rynku pracy, a tam gdzie stosowne, także informacji na temat przemysłu erotycznego będzie bardzo pomocny w osiągnięciu tego celu;
- Rozważenie przez rządy liberalizacji rynku pracy, w celu zwiększenia możliwości zatrudnienia dla robotników z szerokim zakresem kwalifikacji;
- Rozwiązanie problemu nieobjętej żadną ochroną siły roboczej zatrudnionej w szarej strefie lub nielegalnie, w celu osiągnięcia równowagi pomiędzy zapotrzebowaniem na tanią siłę roboczą a możliwościami normalnej emigracji;
- Zajęcie się zjawiskiem działalności gospodarczej w szarej strefie osłabiającej gospodarke i sprzyjającej zjawisku handlu ludźmi.

3.3 Zarówno w krajach pochodzenia jak i w krajach docelowych:

- Podejmowanie działań zmierzających do podniesienia poziomu zabezpieczeń socjalnych oraz tworzenia miejsc zatrudnienia;
- Podejmowanie właściwych kroków na rzecz wyeliminowania dyskryminacji wobec kobiet w dziedzinie zatrudnienia, aby zapewnić im, na zasadach równouprawnienia płci, prawo do równej zapłaty za taką samą pracę oraz prawo do równych szans w zakresie zatrudnienia;
- Zajmowanie się wszelkimi formami dyskryminacji wobec mniejszości;
- Opracowanie programów oferujących możliwości utrzymania i uzyskania podstawowego wykształcenia, nauki pisania i czytania, zdobycia umiejętności komunikacyjnych i innych oraz zmniejszanie barier hamujących przedsiębiorczość;
- Uwrażliwianie na kwestie związane z równouprawnieniem płci i wychowanie w duchu równouprawnienia i wzajemnego szacunku płci, zapobiegając w ten sposób przemocy wobec kobiet;
- Spowodowanie wprowadzenia mechanizmów zapewniających kobietom równy dostęp i możliwości kontrolowania zasobów gospodarczych i finansowych;
- Promowanie opartego na elastycznych zasadach finansowania i dostępu do kredytów, w tym niskoprocentowanych mikrokredytów;
- Propagowanie gospodarności i przejrzystości w transakcjach gospodarczych;

- Podejmowanie i wzmacnianie działań legislacyjnych, edukacyjnych, socjalnych, kulturalnych i innych, a gdy okaże się to właściwe, przyjmowanie ustawodawstwa karnego, również w oparciu o współpracę dwustronną i wielostronną, w celu zmniejszenia zapotrzebowania sprzyjającego wszelkim formom wykorzystywania osób, zwłaszcza kobiet i dzieci i prowadzącego do handlu ludźmi.

4. Działania informacyjno-edukacyjne

- 4.1 Prowadzenie, we współpracy ze społeczeństwami obywatelskimi i organizacjami pozarządowymi, kampanii informacyjno-edukacyjnych służących uwrażliwieniu społeczeństwa na różne formy handlu ludźmi, a zwłaszcza na metody działania przyjęte przez handlarzy oraz ryzyko na jakie narażone są ofiary.
- 4.2 Propagowanie wiedzy na temat handlu ludźmi wśród pracowników służb imigracyjnych i konsularnych oraz personelu dyplomatycznego, aby mogli ją wykorzystywać w codziennych kontaktach z potencjalnymi ofiarami.
- 4.3 Zachęcanie ambasad poszczególnych krajów do rozpowszechniania informacji na temat obowiązujących w ich kraju przepisów z zakresu prawa rodzinnego, prawa pracy i przepisów imigracyjnych, mogących zainteresować potencjalnych emigrantów, także za pośrednictwem organizacji pozarządowych.
- 4.4 Propagowanie wiedzy na temat handlu ludźmi wśród innych zainteresowanych grup, w tym wśród polityków, organów ścigania oraz innych grup zawodowych, takich jak: służba zdrowia, opieka socjalna, a także sektor przedsiębiorstw prywatnych, aby zwiększyć ich gotowość do należytego zajęcia się tym problemem i wzmocnić ich instytucjonalne uprawnienia do przeciwdziałania zjawisku handlu ludźmi.
- 4.5 Zachęcanie sekcji konsularnych i wizowych misji dyplomatycznych do korzystania z broszur i innych materiałów informacyjnych w pracy z osobami z grup ryzyka.
- 4.6 Uwrażliwianie mediów. Obraz problemu handlu ludźmi przedstawiany w mediach powinien w sposób jasny tłumaczyć zjawisko i zawierać realistyczny wizerunek ofiar. Aby dotrzeć z informacjami i uświadomić jak najszersze kręgi społeczeństwa, kampanie wymierzone w handel ludźmi powinny być przeprowadzane przez profesjonalistów w dziedzinie mediów.
- 4.7 Adresowanie kampanii informacyjno-edukacyjnych do najbardziej narażonych grup, zwłaszcza do członków mniejszości narodowych, dzieci, emigrantów i uchodźców wewnętrznych.
- 4.8 Docieranie z kampaniami informacyjno-edukacyjnymi do mniejszych miast i wsi, których mieszkańcy mogą należeć do grup szczególnego ryzyka.

- 4.9 Praca w szkołach i na uniwersytetach, a także w bezpośrednich kontaktach z rodzinami, aby dotrzeć do młodych osób i uświadomić im zjawisko handlu.
 - 4.10 Podejmowanie, także za pośrednictwem mediów, działań zmierzających do zmniejszenia zapotrzebowania na usługi osób sprzedawanych w celu wykorzystywania seksualnego, przymusowej pracy, niewolnictwa lub praktyk podobnych do niewolnictwa i propagowanie hasła „zero tolerancji” dla wszelkich form handlu ludźmi.
 - 4.11 Zakładanie dobrze rozreklamowanych „gorących linii” w krajach pochodzenia, krajach tranzytowych i docelowych, mających trzy następujące zadania: działanie jako niezależne źródło porad i informacji dla potencjalnych ofiar, które mogą rozważać możliwości podjęcia pracy lub skorzystania z oferty wyjazdu za granicę, występowanie jako pierwszy punkt kontaktowy umożliwiający skierowanie ofiar handlu ludźmi do właściwych organów, i wreszcie, ułatwianie anonimowego zgłaszania przypadków handlu ludźmi.
5. Działania legislacyjne
- 5.1 Przyjęcie lub znowelizowanie przepisów prawnych, środków kontroli administracyjnej i procedur związanych z udzielaniem zezwoleń na działalność i działaniem tych branży działalności gospodarczej, które – zgodnie z posiadanymi informacjami – mogą być zaangażowane w handel ludźmi, a więc: branży zatrudnienia, turystyki, agencji opiekunek do dzieci, agencji adopcyjnych i biur matrymonialnych a także hotelarstwa i agencji towarzyskich.
 - 5.2 Zapewnienie aby środki podjęte w celu zapobiegania i zwalczania handlu ludźmi nie miały negatywnego wpływu na prawa i godność osób, w tym na swobodę poruszania się.

Zadania dla instytucji i organów OBWE

6. Zbieranie danych i analiza zjawiska handlu ludźmi
 - 6.1 Usprawnienie zbierania danych i badania zjawiska handlu ludźmi, a zwłaszcza handlu dziećmi, w oparciu o wcześniejsze analizy i prowadzenie wymiany informacji z funduszem UNICEF i innymi zainteresowanymi organizacjami.
 - 6.2 Zlecenie funkcjonującemu w ramach Biura ds. Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka Działowi ds. społeczności Romów i Sinti, dalszego zbierania danych na temat handlu ludźmi, a szczególnie dziećmi i jego wpływu na społeczności Romów i Sinti.
7. Usuwanie pierwotnych przyczyn handlu ludźmi
 - 7.1 Koordynator OBWE ds. Ekonomicznych i Ochrony Środowiska będzie wspierał propagowanie i tworzenie powszechnie dostępnych krajowych

ośrodków informacji umożliwiającym obywatelom sprawdzenie, czy określone podmioty gospodarcze, a zwłaszcza podmioty oferujące zatrudnienie za granicą działają legalnie, starając się jednocześnie nie wchodzić w kompetencje istniejących Izb Gospodarczych lub innych urzędów rejestrujących działalność gospodarczą. Koordynator OBWE ds. Ekonomicznych i Ochrony Środowiska może funkcjonować jako pośrednik, zbierając przykłady najlepszych praktyk w łatwo dostępnych programach weryfikacji legalności i przekazując je zainteresowanym państwom członkowskim oraz / lub misjom OBWE.

- 7.2 Koordynator OBWE ds. Ekonomicznych i Ochrony Środowiska będzie w dalszym ciągu propagował szkolenia dla małych i średnich przedsiębiorstw adresowane zwłaszcza do grup wysokiego ryzyka, także poprzez udział w pracach legislacyjnych nad przepisami służącymi zniesieniu barier utrudniających zakładanie MŚP.
- 7.3 Koordynator OBWE ds. Ekonomicznych i Ochrony Środowiska powinien opracować programy zwalczania czynników ekonomicznych przyczyniających się do większego narażenia kobiet i mniejszości na handel ludźmi, w tym dyskryminacji w pracy i braku dostępu do kredytów.

8. Działania informacyjno-edukacyjne

- 8.1 Biuro ds. Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka, a jeżeli okaże się to stosowne, także misje OBWE będą nadal wspierały badania zjawiska handlu ludźmi oraz uczestniczyły w propagowaniu i realizacji akcji informacyjno-edukacyjnych we współpracy z partnerami z całego obszaru działania OBWE.
- 8.2 Sekcja Prasowo-Informacyjna OBWE będzie pomagała w zwracaniu uwagi mediów na prowadzone przez OBWE działania w zakresie zwalczania handlu ludźmi. Biuro ds. Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka zintensyfikuje działalność szkoleniową na temat obowiązku mediów podchodzenia do tematu handlu ludźmi z należytą wrażliwością bez promowania negatywnych stereotypów. Szkolenia powinny podkreślać złożoność zjawiska handlu ludźmi oraz potrzebę kompleksowego podejścia do tego problemu.
- 8.3 Aby mieć pewność, że personel misji OBWE nie angażuje się ani w żaden świadomy sposób nie ułatwia handlu ludźmi, oraz aby spełnić wymogi zawarte w części 4, Kodeksu etyki OBWE stanowiącego integralną część Regulaminu Pracy, Sekretarz Generalny opracuje szczegółowe zalecenia dla personelu, które przedstawi Stałej Radzie do zaopiniowania najpóźniej 15 listopada 2003 r.
- 8.4 Koordynator OBWE ds. Szkoleń Główny Doradca ds. Równouprawnienia Płci i Główny Koordynator ds. Bezpieczeństwa będą nadal wykorzystywać kursy wprowadzające do opracowywania i realizowania szkoleń personelu w zakresie zagadnień równouprawnienia płci, handlu ludźmi oraz odnośnych przepisów i zaleceń, we współpracy z biurem Instytucji Demokratycznych i

Praw Człowieka, a także organizować specjalistyczne warsztaty szkoleniowe w miejscach działania organizacji. Szefowie misji powinni zapewnić, aby uczestnictwo wszystkich członków personelu w takich szkoleniach było obowiązkowe.

- 8.5 Koordynator OBWE ds. Ekonomicznych i Ochrony Środowiska będzie pomagał w zmobilizowaniu i zintensyfikowaniu działań sektora prywatnego na rzecz zwalczania handlu ludźmi poprzez podnoszenie świadomości i upowszechnianie najlepszych praktyk, takich jak regulaminy wewnętrzne, zalecane strategie i kodeksy etyki.

V. Ochrona i pomoc

Zobowiązania OBWE w zakresie ochrony i pomocy ofiarom handlu ludźmi wynikają z Deklaracji Ministerialnej w sprawie handlu ludźmi przyjętej w Porto w 2002 r., Decyzji Stałej Rady OBWE nr 426 z 2001 r., Decyzji Ministerialnej nr 6 podjętej w Bukareszcie w 2001 r., Decyzji Ministerialnej nr 1 podjętej we Wiedniu w 2000 r., oraz Karty Bezpieczeństwa Europejskiego przyjętej w Stambule w 1999 r.

Zalecenia działań na poziomie krajowym

1. Zbieranie danych i analiza zjawiska handlu ludźmi
 - 1.1 Zbieranie danych w drodze wymiany i analizy najlepszych praktyk oraz innych informacji na temat skutecznej ochrony i pomocy ofiarom handlu ludźmi w państwach członkowskich OBWE.
2. Działania legislacyjne
 - 2.1 Rozważenie potrzeby wprowadzenia przepisów prawnych, które będą stanowiły podstawę prawną do świadczenia pomocy i ochrony ofiar handlu ludźmi, zwłaszcza podczas dochodzeń poprzedzających rozprawę i w toku postępowania przed sądem.
 - 2.2 Ratyfikacja lub przystąpienie oraz pełna realizacja Protokołu Narodów Zjednoczonych o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu handlu ludźmi, w szczególności kobietami dziećmi, stanowiącego uzupełnienie do Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko zorganizowanej przestępczości międzynarodowej.
3. Krajowe Systemy Postępowania z Ofiarami Handlu Ludźmi
 - 3.1 Opracowanie Krajowych Systemów Postępowania z Ofiarami Handlu Ludźmi poprzez tworzenie struktur współpracy, w ramach których państwa członkowskie będą wywiązywały się ze swoich zobowiązań do ochrony i działania na rzecz praw człowieka ofiar handlu ludźmi, na zasadach koordynacji i strategicznego partnerstwa ze społeczeństwem obywatelskim i

innymi zainteresowanym stronami. (*Przygotowany przez Biuro ds. Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka Zbiór zaleceń i zasad opracowania i wdrożenia Krajowego Systemu Postępowania z Ofiarami Handlu Ludźmi może być pomocnym źródłem porad i informacji na temat roli Krajowego Systemu Postępowania z Ofiarami Handlu Ludźmi –w świadczeniu pomocy i ochronie ofiar handlu ludźmi).

- 3.2 Udzielanie wskazówek ułatwiających dokładną identyfikację i odpowiednie traktowanie ofiar handlu ludźmi, w poszanowaniu ich poglądów i godności osobistej.
 - 3.3 Łączenie wysiłków organów ścigania, w tym zwłaszcza utworzonych jednostek zwalczania handlu ludźmi oraz policji na poziomie lokalnym, urzędników imigracyjnych i służb granicznych, jednostek opieki społecznej, służby zdrowia oraz organizacji pozarządowych i innych instytucji społeczeństwa obywatelskiego, jako najważniejszych ogniw –Krajowego Systemu Postępowania z Ofiarami Handlu Ludźmi .
 - 3.4 Tworzenie odpowiednich mechanizmów harmonizujących pomoc na rzecz ofiar z działaniami organów śledczych i prokuratorskich.
 - 3.5 Kładzenie nacisku na potrzebę współpracy pomiędzy policją a organizacjami pozarządowymi w zakresie identyfikowania i ochrony ofiar handlu ludźmi.
 - 3.6 Powiązanie działań w ramach Krajowego Systemu Postępowania z Ofiarami Handlu Ludźmi z działaniami organów ponadresortowych, krajowych koordynatorów, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji krajowych w celu utworzenia ponadresortowego i interdyscyplinarnego zespołu zdolnego do opracowania oraz monitorowania realizacji strategii zwalczania handlu ludźmi.
4. Schroniska
- 4.1 Zakładanie schronisk prowadzonych przez organa administracji państwowej, organizacje pozarządowe oraz inne instytucje społeczeństwa obywatelskiego na potrzeby ofiar handlu ludźmi. Schroniska te winny zapewniać bezpieczeństwo, dostęp do niezależnych porad i pomocy w języku znanym ofierze, podstawową pomoc medyczną, oraz czas do namysłu –po przebytych traumatycznych przeżyciach. Schroniska mogą być tworzone przy wykorzystaniu istniejących ośrodków, na przykład ośrodków pomocy dla kobiet.
 - 4.2 Zapewnienie dostępu do schronisk wszystkim ofiarom handlu ludźmi, bez względu na ich gotowość do współpracy z władzami w toku dochodzenia.
 - 4.3 Zwracanie szczególnej uwagi na zapewnienie bezpieczeństwa personelowi schronisk, poufności uzyskanych informacji oraz bezpieczeństwa i prywatności ofiar handlu ludźmi.

- 4.4 Wykorzystywanie schronisk do zapewnienia ofiarom handlu ludźmi możliwości udziału w kursach szkoleniowych, które pomogą w ich późniejszej integracji, uzyskaniu zatrudnienia i osiągnięciu niezależności oraz poprawią ich umiejętności konkurowania na rynku, po przebytych traumatycznych przeżyciach.
5. Pomoc w wyrobieniu dokumentów
 - 5.1 Jeżeli okaże się to konieczne, pomoc w wyrobieniu dokumentów, jako pierwszego kroku w celu wyjaśnienia tożsamości ofiary i jej statusu w kraju docelowym, umożliwiając w ten sposób wybór odpowiednich możliwości pomocy dostępnych w danym przypadku, takich jak repatriacja, najlepiej dobrowolna, załatwienie tymczasowego lub stałego zezwolenia na pobyt lub legalizacja zatrudnienia.
 - 5.2 Wspieranie współpracy pomiędzy organami ścigania w krajach pochodzenia, tranzytowych i docelowych, a odpowiedzialnymi urzędnikami wszystkich instytucji zaangażowanych w przywracanie ofiarom handlu ludźmi przysługujących im praw, w tym także z personelem ambasad i konsulatów państw członkowskich, w celu ułatwienia szybkiej weryfikacji danych personalnych oraz uniknięcia zbędnych i nieuzasadnionych opóźnień.
 - 5.3 Informowanie zidentyfikowanych ofiar handlu ludźmi o przysługującym im prawie dostępu do przedstawicieli dyplomatycznych i konsularnych krajów ich pochodzenia.
 6. Świadczenie pomocy socjalnej
 - 6.1 Opracowanie programów pomocy socjalnej i programów integracyjnych, obejmujących pomoc prawną w języku znanym ofierze, pomoc medyczną i pomoc psychologa oraz dostęp do opieki zdrowotnej, świadczone w schroniskach lub w innych właściwych instytucjach.
 - 6.2 Rozważenie, o ile nie pozostaje to w sprzeczności z prawodawstwem krajowym, wprowadzenia unormowań prawnych zezwalających na wykorzystanie skonfiskowanego majątku do uzupełnienia funduszy rządowych przeznaczanych na realizację programów zajmujących się zaspokajaniem potrzeb ofiar handlu ludźmi oraz na odszkodowania dla ofiar, przyznawane w wysokości zależnej od wagi popełnionych przeciwko nim przestępstw.
 7. Repatriacja, resocjalizacja i reintegracja
 - 7.1 Pomoc ofiarom handlu ludźmi w – najlepiej dobrowolnej - repatriacji do kraju pochodzenia, z należytą troską o bezpieczeństwo ofiar i ich rodzin i bez zbędnego i nieuzasadnionego opóźnienia.

- 7.2 Zapewnienie prawidłowego przebiegu wszelkich procedur związanych z powrotem i przeniesieniem, z zachowaniem humanitarnego i pełnego współczucia stosunku.
 - 7.3 Rozważenie możliwości udziału w resocjalizacji i reintegracji społecznej ofiar handlu ludźmi poprzez zapewnienie im świadczeń socjalnych i ekonomicznych.
 - 7.4 Uświadamianie mediom potrzeby chronienia prywatności ofiar handlu ludźmi, poprzez unikanie publicznego ujawniania ich tożsamości lub publikowania informacji poufnych, co mogłoby zagrażać bezpieczeństwu ofiar lub przebiegowi procesu karnego.
8. Zapewnienie czasu do namysłu oraz tymczasowego lub stałego zezwolenia na pobyt
 - 8.1 Rozważenie zagwarantowania czasu do namysłu, aby ofiara miała odpowiednią ilość czasu na podjęcie decyzji o tym, czy ma występować w charakterze świadka .
 - 8.2 Rozpatrywanie przypadków indywidualnie, a jeżeli okaże się to właściwe, zapewnienie tymczasowego lub stałego zezwolenia na pobyt, uwzględniając ewentualne zagrożenia dla bezpieczeństwa ofiary.
 - 8.3 Rozważenie, jeżeli będzie to stosowne, udzielenia ofiarom zezwoleń na pracę podczas ich pobytu w kraju przyjmującym.
9. Zagwarantowanie prawa do ubiegania się o azyl
 - 9.1 Zapewnienie, aby przepisy, strategie, programy i działania interwencyjne wymierzone w handel ludźmi, nie ograniczały prawa żadnych osób, w tym ofiar handlu ludźmi, do ubiegania się i uzyskania azylu przed prześladowaniami, zgodnie z międzynarodowymi przepisami o uchodźcach, zwłaszcza poprzez skuteczne stosowanie zasady *of non-refoulement* (tj. zakazu zawracania uchodźców do kraju, w którym grozi im prześladowanie [przyp. Tłum.]).
10. Ochrona dzieci
 - 10.1 Zapewnienie, aby przy podejmowaniu decyzji o właściwym zakwaterowaniu, edukacji i opiece w pełni uwzględniano szczególne potrzeby dzieci i ich dobro. W odnośnych przypadkach, o ile nie ma bezpośredniego zagrożenia dla bezpieczeństwa dziecka, umożliwienie mu dostępu do państwowego szkolnictwa.
 - 10.2 Podejmowanie decyzji o repatriacji ofiary handlu ludźmi będącej dzieckiem, wyłącznie po uwzględnieniu wszystkich okoliczności danego przypadku, oraz sprawdzeniu czy w kraju pochodzenia znajduje się rodzina dziecka lub specjalna instytucja czuwająca nad bezpieczeństwem, ochroną i resocjalizacją i reintegracją społeczną dziecka.

- 10.3 Wzięcie pod uwagę zapisów znajdujących się w Wytycznych Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców w sprawie ochrony nieletnich pozostających bez opieki przy opracowywaniu strategii dotyczących tej grupy ryzyka, zwłaszcza dzieci, które nie posiadają dokumentów tożsamości.
- 10.4 Wykorzystanie dwustronnych oraz regionalnych porozumień w sprawie fundamentalnych zasad dobrego przyjmowania pozostających bez opieki dzieci, aby połączyć wysiłki na rzecz ochrony dzieci.
- 10.5 Ratyfikacja lub przystąpienie i pełna realizacja, Fakultatywnego protokołu do Konwencji dotyczącego praw dziecka, handlu dziećmi, prostytucji i pornografii dziecięcej.

Zadania dla instytucji i organów OBWE

11. Krajowy Systemy Postępowania z Ofiarami Handlu Ludźmi
 - 11.1 Wzmoczenie wysiłków OBWE, a zwłaszcza Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka w celu udzielenia państwom członkowskim, na ich wnioski, pomocy w tworzeniu Krajowego Systemów Postępowania z Ofiarami Handlu Ludźmi
 - 11.2 Polecenie Jednostce OBWE ds. Policji, wraz z Biurem Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka, dalszego opracowywania wytycznych lub instrukcji identyfikacji podejrzewanych ofiar oraz dowodów handlu ludźmi, aby pomóc państwom członkowskim, we właściwy sposób.
12. Reintegracja
 - 12.1 Koordynator OBWE ds. Ekonomicznych i Ochrony Środowiska będzie ułatwiać kontakty pomiędzy sektorem publicznym a prywatnym aby zachęcić przedsiębiorców do oferowania pracy ofiarom handlu ludźmi.
13. Ochrona dzieci
 - 13.1 OBWE jako cała organizacja, winna poświęcić szczególną uwagę sprawie handlu dziećmi i uznania bezbronności dzieci pozostających bez opieki. Należy podjąć kroki w celu nawiązania współpracy z wyspecjalizowanymi międzynarodowymi agencjami, a zwłaszcza funduszem UNICEF oraz międzynarodowymi organizacjami pozarządowymi, w zakresie spotkań ekspertów, analizy zjawiska oraz opracowania wytycznych służących zabezpieczeniu interesów dzieci.
14. Szkolenia
 - 14.1 Polecenie Koordynatorowi OBWE ds. Szkoleń, Głównemu Doradcy ds. Równouprawnienia Płci oraz Głównemu Koordynatorowi ds. Bezpieczeństwa opracowanie - we współpracy z Biurem Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka - materiału informacyjnego na temat sposobów świadczenia

pomocy ofiarom handlu ludźmi, zwłaszcza dzieciom, w odpowiedzi na wnioski osób fizycznych jak i organizacji rządowych i pozarządowych, a także odpowiednie przeszkolenie członków misji OBWE. Materiał ten mógłby być także rozpowszechniany wśród personelu wojskowego i służb pokojowych oraz innego personelu międzynarodowego przebywającego na miejscu.

- 14.2 Zobowiązanie Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka do zebrania i rozpowszechnienia informacji na temat działań, programów szkoleniowych oraz materiałów już realizowanych i przygotowanych przez państwa członkowskie OBWE.

15. Działania legislacyjne

- 15.1 Koordynując działania z Biurem Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przystępności, Radą Europy i innymi zaangażowanymi organizacjami, Biuro ds. Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka będzie nadal służyło państwom członkowskim pomocą w harmonizowaniu ich krajowego prawodawstwa z międzynarodowymi przepisami i normami, w szczególności poprzez propagowanie humanitarnego i pełnego współczucia stosunku do ofiar handlu ludźmi.

VI. Mechanizmy dalszego monitorowania i koordynacji

Obok monitorowania realizacji zobowiązań OBWE przez państwa członkowskie za pośrednictwem istniejących mechanizmów OBWE, w tym corocznego spotkania sprawozdawczego poświęconego respektowaniu praw człowieka, konferencji przeglądowych oraz innych wydarzeń których przedmiotem są zagadnienia praw człowieka,

Stała Rada rekomenduje podjęcie następujących działań na poziomie krajowym:

1. Rozważenie możliwości powołania Krajowych Sprawozdawców lub innego rodzaju mechanizmu kontroli prowadzonych przez instytucje państwowe działań w zakresie walki z handlem ludźmi oraz realizacji wymogów w zakresie prawodawstwa krajowego;
2. Rozpatrzenie możliwości ustanowienia Komisji ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi grup roboczych lub podobnych zespołów odpowiedzialnych za koordynację działań w kraju pomiędzy agencjami państwowymi a organizacjami pozarządowymi oraz za opracowanie metod zapobiegania, karania sprawców i ochrony ofiar handlu ludźmi;
3. Poprawa współpracy pomiędzy instytucjami państwa a organizacjami pozarządowymi, aktywnie uczestniczącymi w zapewnianiu ochrony i pomocy ofiarom handlu ludźmi, zwalczaniu przemocy wobec kobiet i dzieci, propagowania równouprawnienia płci oraz podnoszenia świadomości na temat zagadnień związanych z prawami człowieka;

Ponadto, - Stała Rada:

4. Poleca Przewodniczącemu przeprowadzenie dyskusji na temat dalszego monitorowania realizacji Programu Działań, w tym na temat rozbudowy istniejących struktur

i rozważenia potrzeby wprowadzenia nowych mechanizmów, w celu usprawnienia podejmowanych przez OBWE działań na rzecz zwalczania handlu ludźmi, poprzez podniesienie statusu politycznego organizacji i powierzenie jej głównej roli w tej sprawie oraz lepszą koordynację pracy w ramach trzech wymiarów OBWE;

5. Powierza odnośnym strukturom OBWE prowadzenie i organizowanie w Wiedniu corocznych spotkań krajowych koordynatorów, przedstawicieli i ekspertów na temat zwalczania handlu ludźmi, w celu monitorowania przebiegu realizacji Programu Działań OBWE. Spotkania te będą okazją do stworzenia sieci współpracy, wymiany informacji i określenia priorytetów w zakresie współpracy;

6. Wzywa do zacieśnienia wzajemnych relacji pomiędzy Sekretariatem OBWE, jego instytucjami i misjami, aby - tam gdzie to będzie stosowne - pomóc państwom członkowskim w realizacji Programu Działań;

7. Poleca Biuru Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka udzielenie państwom członkowskim koniecznej pomocy technicznej, w razie takiej potrzeby, przy opracowywaniu krajowych programów zwalczania handlu ludźmi, w tym pomocy w zakresie działań legislacyjnych i innych zmierzających do skutecznego zapobiegania i zwalczania handlu ludźmi oraz ochrony ofiar;

8. Powierza instytucjom i organom OBWE zaangażowanie się w szerszą i regularną wymianę informacji, zbieranie danych i prowadzenia analiz wspólnie z właściwymi organizacjami międzynarodowymi;

9. Powierza Biuru Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka dalsze rozwijanie jego funkcji biura informacyjnego służącego wymianie informacji, kontaktów, materiałów i dobrych praktyk a także rozszerzanie działań w zakresie realizacji działalności programowej..

ZOBOWIĄZANIA OBWE W ZAKRESIE:

Badania zjawiska, egzekwowania prawa i ścigania sprawców

(Deklaracja w sprawie handlu ludźmi przyjęta w Porto w 2002 r.)

“Uznajemy, że handel ludźmi stanowi poważną i gwałtownie rozwijającą się dziedzinę międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, która generuje ogromne zyski dla organizacji przestępczych, mogących mieć także powiązania z innego rodzaju działalnością przestępczą, taką jak: handel narkotykami i bronią oraz przemyt emigrantów.

(...)

Będziemy dążyć do podjęcia właściwych działań zmierzających do zapobiegania handlowi ludźmi w naszych krajach (...) a także do ... organizowania szkoleń dla zainteresowanych urzędników i pracowników organizacji rządowych w zakresie egzekwowania prawa, ochrony granic, procedury karnej oraz świadczeń socjalnych oraz zalecania pełnej współpracy z organizacjami pozarządowymi w tej dziedzinie.

(...)

Wzywamy państwa członkowskie do wzmożenia współpracy międzynarodowej na rzecz zwalczania międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, w tym takich przestępstw kryminalnych jak handel narkotykami i bronią, oraz przemyt emigrantów. Współpraca ta powinna objąć międzynarodowe organa ścigania, takie jak Europol i Interpol, a także Południowoeuropejską Inicjatywę Współpracy (*SECI*), i stawiać sobie za cel poszukiwanie i ściganie osób odpowiedzialnych za handel ludźmi zgodnie z przepisami prawa obowiązującego w danym kraju, i tam gdzie ma to zastosowanie, zobowiązaniami międzynarodowymi. W związku z tym, zwracamy się do Głównego Doradcy ds. Policji o poświęcenie większej uwagi walce z handlem ludźmi.”

(Bukareszteński Program Zwalczania Terroryzmu, 2001 r.)

“Sekretariat: Na wniosek danego kraju, będzie służył państwom członkowskim pomocą, w zakresie zwalczania handlu ludźmi, narkotykami, bronią krótką i bronią lekką, zgodnie z odnośnymi decyzjami Stałej Rady i podejmie wysiłki na rzecz pomocy w zaostreniu kontroli granic, tam gdzie to konieczne. Będzie w dalszym ciągu pomagał państwom członkowskim, na ich wniosek i za ich zgodą, udzielając porad i pomocy w zakresie restrukturyzacji i/lub odbudowy struktur służb policyjnych, monitorowania i szkolenia istniejących służb policyjnych, zwłaszcza w dziedzinie praw człowieka, oraz zwiększania zakresu ich kompetencji, a także popieranie integracyjnych lub wieloetnicznych służb policyjnych. W tym celu, będzie intensyfikować działania dotyczące policji w zakresie

zapobiegania konfliktom, rozwiązywania sytuacji kryzysowych i przywracania stanu sprzed zaistnienia konfliktu.”

(Decyzja nr 6 Rady Ministerialnej podjęta w Bukareszcie w 2001 r.)

“Wzywa państwa członkowskie do podpisania i ratyfikowania Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko zorganizowanej przestępczości międzynarodowej, oraz jej Protokołu o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu handlu ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi;

(...)

Zachęca do wymiany informacji w celu lepszego wykrywania, egzekwowania prawa i zapobiegania przestępczości”.

(Decyzja nr 1 Rady Ministerialnej podjęta we Wiedniu w 2000 r.)

“Jeszcze raz stwierdzamy, że handel ludźmi stanowi ohydne pogwałcenie praw człowieka i poważne przestępstwo, które wymaga kompleksowej i skoordynowanej reakcji ze strony państw członkowskich i społeczności międzynarodowej, a także spójniejszego i bardziej nastawionego na współpracę podejścia poszczególnych krajów, w tym zwłaszcza krajów pochodzenia, krajów tranzytowych i docelowych;

Z zadowoleniem przyjmuje podjęcie przez Zgromadzenie Generalne Narodów Zjednoczonych Protokołu o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu handlu ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, stanowiącego uzupełnienie do Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko zorganizowanej przestępczości międzynarodowej oraz zawartą w nim definicję handlu ludźmi i wzywa wszystkie państwa członkowskie do podpisania i ratyfikowania Protokołu Narodów Zjednoczonych oraz Protokołu Fakultatywnego do Konwencji Praw Dziecka dotyczącego handlu dziećmi, prostytucji i pornografii dziecięcej;

(...)

Podkreśla rolę parlamentów poszczególnych państw w stanowieniu - między innymi - przepisów koniecznych do zwalczania handlu ludźmi i z zadowoleniem przyjmuje postanowienia artykułów 106 i 107 Bukareszteńskiej Deklaracji Zgromadzenia Parlamentarnego w sprawie handlu ludźmi;

(...)

Zobowiązuje się do przedsięwzięcia koniecznych kroków, w tym uchwalenia i wprowadzenia w życie przepisów uznających handel ludźmi za przestępstwo kryminalne i przewidujących odpowiednie sankcje karne, aby zagwarantować skuteczność działań wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania. Przepisy te powinny postrzegać problem handlu ludźmi również w aspekcie praw człowieka i gwarantować ofiarom ochronę ich praw, zapewniając, by ofiary handlu nie podlegały ściganiu jedynie z powodu stania się ofiarą handlu.”

Zapobieganie handlowi ludźmi

(Deklaracja w sprawie Handlu Ludźmi podjęta w Porto 2002 r.)

Stawiając sobie za cel zapobieżenie handlowi ludźmi, członkowie Rady Ministerialnej OBWE uznali “potrzebę usunięcia pierwotnych przyczyn handlu ludźmi i zmniejszenia zjawiska nierówności i upośledzenia gospodarczego i społecznego, które są także czynnikiem prowokującym nielegalną emigrację i mogą być wykorzystywane przez zorganizowane grupy przestępcze dla osiągnięcia zysków.” Ponadto dostrzegli “potrzebę walki z korupcją, ułatwiającą działanie takich grup”. Zalecają aby “Koordynator OBWE ds. Ekonomicznych i Ochrony Środowiska przyjął większą rolę w rozwiązywaniu ekonomicznych aspektów handlu ludźmi”.

Uznali ponadto “że w krajach docelowych, zapotrzebowanie na działalność osób sprzedawanych w celu wykorzystywania seksualnego, pracy o charakterze przymusowym, niewolnictwa lub praktyk podobnych do niewolnictwa stanowi istotny czynnik dla zjawiska handlu ludźmi”. Wezwali “kraje docelowe do przedsięwzięcia kroków zmierzających do skutecznego rozwiązania problemu takiego zapotrzebowania, jako kluczowego elementu strategii skutecznego zapobiegania i zwalczania handlu ludźmi oraz do wykazywania zupełnego braku tolerancji wobec wykorzystywania seksualnego, niewolnictwa i wszelkich form wykorzystywania pracy przymusowej, bez względu na jej charakter.”

Postanowili “dążyć do przedsięwzięcia właściwych środków zapobiegania handlowi ludźmi w naszych krajach – między innymi – w formie adresowanych do konkretnych grup kampanii informacyjno-edukacyjnych w krajach pochodzenia i krajach tranzytowych, skierowanych przede wszystkim do młodzieży i innych grup ryzyka” a także “dążyć do opracowania odpowiednich kampanii w krajach docelowych ...”.

(Decyzja Ministerialna nr 1 podjęta we Wiedniu w 2000 r.)

Rada Ministerialna “zobowiązuje się do prowadzenia działań informacyjno-edukacyjnych, także z pomocą Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka, organizacji pozarządowych i innych właściwych instytucji, poprzez - tam gdzie to konieczne - opracowywanie programów szkoleniowych dla urzędników państwowych, zwłaszcza funkcjonariuszy organów ścigania, sądownictwa, służb konsularnych i imigracyjnych, w zakresie wszelkich aspektów handlu ludźmi”.

(Karta Bezpieczeństwa Europejskiego przyjęta w Stanbule w listopadzie 1999 r.)

Szefowie Państw lub Rządów z zadowoleniem przyjęli “zachodzące w wielu państwach członkowskich bezprecedensowe przemiany gospodarcze”. Zachęcają te kraje do “kontynuacji procesu reform, które przyczynią się do bezpieczeństwa i dobrobytu na całym obszarze działania OBWE”. Postanowili wzmocnić “wysiłki we wszystkich sferach działalności OBWE na rzecz walki z korupcją i propagowania praworządności”.

(Dokument KBWE przyjęty w Helsinkach w 1992 r. – wyzwania, które wiążą się ze zmianami)

“Państwa członkowskie podkreślają potrzebę kontynuowania współpracy i inwestowania w rozwój kadr w celu sprostania problemom związanym z przejściem na gospodarkę rynkową, gwałtownymi przemianami technologicznymi i ewolucją społeczeństw. Uznając wagę wykształcenia, szkoleń, w tym szkolenia kadr kierowniczych i szkoleń zawodowych na wszystkich poziomach, zintensyfikują swój dialog na temat systemów edukacyjnych i szkoleniowych i będą działały na rzecz dalszej współpracy na tym polu.

Państwa członkowskie będą rozszerzać możliwości współpracy przemysłowej stwarzając korzystne prawne i ekonomiczne warunki dla działalności gospodarczej, w szczególności zmierzając do umocnienia sektora prywatnego i rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw.”

(Dokument z moskiewskiego spotkania Konferencji o Ludzkim Wymiarze KBWE, 3 października 1991 r.)

Państwa członkowskie będą “zachęcać do podejmowania działań na rzecz skutecznego zagwarantowania kobietom pełnych możliwości ekonomicznych, w tym braku dyskryminacji w zakresie polityki i realizacji zatrudnienia, równego dostępu do edukacji i szkoleń, oraz działań ułatwiających kobietom i mężczyznom połączenie pracy zawodowej z obowiązkami rodzinnymi, a także dążyć do zapewnienia, by polityka lub programy dostosowania struktur nie miały negatywnego wpływu na sytuację kobiet;

(...)

starają się wyeliminować wszelkie formy przemocy wobec kobiet oraz wszelkie formy handlu kobietami i czerpania korzyści z prostytucji kobiet, między innymi poprzez wprowadzenie odpowiednich przepisów zakazujących takich czynów oraz stosowanie innych właściwych środków;

(...)

opracowywanie polityki edukacyjnej, spójnej z systemami konstytucyjnymi poszczególnych państw, w celu wspierania uczestnictwa kobiet we wszelkich dziedzinach nauki i pracy, w tym także w dziedzinach, w których kobiety tradycyjnie nie uczestniczą, oraz zachęcania i działania na rzecz lepszego zrozumienia zagadnień związanych z równouprawnieniem kobiet i mężczyzn”.

(Końcowy Akt Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie - Helsinki, 1 sierpnia 1975 r.)

Państwa członkowskie “będą równie aktywne w podejmowaniu wysiłków i rozwijaniu współpracy na rzecz dobrobytu narodów oraz pomocy w realizowaniu ich aspiracji, poprzez – między innymi – korzyści płynące z lepszej wzajemnej znajomości i postępu oraz osiągnięć w dziedzinie gospodarki, nauki, technologii, nauk społecznych, kultury i działalności humanitarnej. Podejmą także kroki na rzecz stworzenia warunków sprzyjających udostępnieniu tych korzyści wszystkim stronom, wezmą także pod uwagę

zainteresowanie wszystkich stron zmniejszeniem różnic w poziomie rozwoju gospodarczego, a w szczególności zainteresowanie krajów rozwijających się na całym świecie”.

Państwa członkowskie “są zdania, że problemy dwustronne wynikające z migracji pracowników w Europie jak również pomiędzy państwami członkowskimi powinny być rozwiązywane przez strony bezpośrednio w nie zaangażowane, co biorąc pod uwagę troskę każdego zainteresowanego państwa o należyte uwzględnienie wymogów wynikających z jego sytuacji społeczno-ekonomicznej, umożliwi ich rozwiązanie w poszanowaniu interesów obydwu stron, z uwzględnieniem zobowiązań każdego państwa do przestrzegania postanowień porozumień dwustronnych i wielostronnych, których jest stroną, jednocześnie stawiając sobie za cel:

zachęcenie krajów pochodzenia do podjęcia wysiłków na rzecz zwiększenia możliwości zatrudnienia ich obywateli na własnym terytorium, zwłaszcza poprzez rozwój współpracy gospodarczej w odpowiednich dziedzinach, zadawalających zarówno z punktu widzenia zainteresowanych krajów przyjmujących jak i krajów pochodzenia;

zapewnienia poprzez współpracę pomiędzy krajem przyjmującym a krajem pochodzenia, warunków w których może odbywać się zorganizowany ruch pracowników, jednocześnie troszcząc się o ich dobro, zarówno osobiste jak i społeczne, a tam gdzie to będzie wymagane organizowanie rekrutacji pracowników spośród emigrantów i zapewnienie im podstawowego szkolenia językowego i zawodowego;

zapewnienie równouprawnienia pracowników wywodzących się spośród emigrantów oraz obywateli krajów przyjmujących, jeżeli chodzi o warunki zatrudnienia i pracy oraz ubezpieczenia społeczne, podejmowanie starań aby zagwarantować pracownikom rekrutującym się spośród emigrantów zadawalających warunków życiowych, a w szczególności warunków mieszkaniowych;

podejmowanie wysiłków, w celu zapewnienia - w możliwym zakresie - pracownikom wywodzącym się spośród emigrantów takich samych możliwości co obywatelom krajów przyjmujących, jeżeli chodzi o znalezienie odpowiednie odpowiedniej pracy w przypadku bezrobocia.;

popieranie organizowania szkoleń zawodowych dla pracowników wywodzących się spośród emigrantów oraz, na ile to możliwe, zapewnianie - w ramach zatrudnienia - bezpłatnych szkoleń prowadzonych w języku kraju przyjmującego;

potwierdzanie prawa pracowników wywodzących się spośród emigrantów do otrzymywania, o ile to możliwe, regularnych informacji w ich języku ojczystym, na temat kraju ich pochodzenia i kraju pobytu;

zapewnienie dzieciom wywodzącym się spośród emigrantów pracowników osiadłych w kraju pobytu dostępu do edukacji na poziomie w nim gwarantowanym a ponadto, umożliwienie im dodatkowej nauki w ich ojczystym języku, narodowej kultury, historii i geografii;

pamiętanie o tym, że pracownicy rekrutujący się spośród emigrantów, zwłaszcza ci którzy zdobyli kwalifikacje, powracając do swojego kraju po pewnym czasie mogą pomóc w uzupełnianiu niedoboru wykwalifikowanej siły roboczej w kraju ich pochodzenia;

ułatwianie, na ile to możliwe, łączenia rodzin pracowników wywodzących się spośród emigrantów;

patrzenie w przychylny sposób na wysiłki podejmowane przez kraje pochodzenia mające na celu przyciągnięcie oszczędności obywateli pracujących za granicą, w celu zwiększenia, w ramach rozwoju gospodarczego, odpowiednich możliwości zatrudnienia, ułatwiając przez to powrót takich pracowników do domu”.

Ochrona i świadczenie pomocy ofiarom handlu ludźmi

(Deklaracja w sprawie Handlu Ludźmi przyjęta w Porto w 2002 r.)

Państwa członkowskie zobowiązały się do “świadczenia pomocy i ochrony ofiar handlu ludźmi, a w szczególności kobiet i dzieci, a w tym celu, gdy okaże się to właściwe, stworzyć skuteczny i całościowy— krajowy system postępowania z ofiarami handlu ludźmi mechanizmy pomocy, gwarantujące, by ofiary nie podlegały ściganiu jedynie ze względu na to, że stały się przedmiotem handlu ludźmi. Godność i prawa człowieka ofiar muszą być zawsze respektowane. Rozważymy podjęcie właściwych kroków, takich jak zakładanie schronisk, oraz stworzenie odpowiednich procedur repatriacji ofiar handlu, należycie uwzględniających ich bezpieczeństwo, obejmujących wyrobienie im dokumentów, opracowanie strategii służących zapewnieniu ofiarom świadczeń ekonomicznych i socjalnych a także ich resocjalizacji i reintegracji w społeczeństwie.”

Państwa członkowskie wyraziły swoje “zaniepokojenie nasileniem się przypadków handlu osobami niepełnoletnimi i, uznając szczególne potrzeby dzieci”, poparły koncepcję “zintensyfikowania badań i wymiany informacji na temat handlu dziećmi, oraz kierując się dobrem dziecka jako celem nadrzędnym we wszystkich działaniach dotyczących dzieci” wezwały do “opracowania specjalnych metod ochrony sprzedawanych nieletnich przed dalszym wykorzystywaniem, troszcząc o ich psychiczne i fizyczne samopoczucie”.

Państwa członkowskie uznały, że “zwiększona współpraca pomiędzy zaangażowanymi w sprawę organami w krajach pochodzenia, krajach tranzytowych i docelowych odgrywa kluczową rolę w programach powrotu ofiar handlu ludźmi i ułatwi ich reintegrację”. Dlatego, państwa członkowskie “zachęcają wszystkie organizacje świadczące pomoc ofiarom, w tym organizacje pozarządowe do dalszego rozwijania takiej współpracy”.

Państwa członkowskie ponownie zaznaczyły “potrzebę opracowania krajowych strategii w celu zjednoczenia wysiłków na rzecz zwalczania handlu ludźmi oraz poprawy koordynacji pomiędzy krajowymi, międzynarodowymi i regionalnymi organizacjami w tej dziedzinie. Potrzebę tę można spełnić podejmując działania takie jak powoływanie

ponadresortowych organów i krajowych koordynatorów lub, w zależności od sytuacji, innych właściwych organów lub mechanizmów”.

Państwa członkowskie poleciły Głównemu Doradcy ds. Policji poświęcenie większej uwagi walce z handlem ludźmi”.

(Decyzja nr 6 Rady Ministerialnej podjęta w Bukareszcie w 2001 r.)

Rada Ministerialna wezwała państwa członkowskie “do podpisania i ratyfikowania Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko zorganizowanej przestępczości międzynarodowej, oraz Protokołu o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu handlu ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, do tej konwencji.”

(Decyzja Rady Ministerialnej nr 1 podjęta we Wiedniu w 2000 r.)

Rada Ministerialna wezwała państwa członkowskie do “podpisania i ratyfikowania Protokołu Narodów Zjednoczonych oraz Protokołu fakultatywnego do Konwencji praw dziecka dotyczącego handlu dziećmi, prostytucji oraz pornografii dziecięcej”.

Rada Ministerialna wezwała “instytucje OBWE, a zwłaszcza Biuro ds. Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka, oraz misje , do opracowania i wdrożenia programów oraz działania na rzecz skonsolidowanych wysiłków w dziedzinie zapobiegania, ścigania i ochrony, we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz organizacjami międzynarodowymi i innymi zainteresowanymi instytucjami”.

Rada Ministerialna postanowiła, że odnośnie “prawodawstwo”, uznające handel ludźmi za przestępstwo kryminalne ... “powinno postrzegać problem handlu ludźmi w aspekcie praw człowieka, i zawierać zapisy o ochronie praw człowieka ofiar handlu, gwarantując, że nie będą one podlegały ściganiu jedynie ze względu na to, że stały się przedmiotem handlu”.

Rada Ministerialna potwierdziła, potrzebę “rozważenia podjęcia działań legislacyjnych jak i innych właściwych działań, takich jak zakładanie schronisk, umożliwiających ofiarom handlu ludźmi, odpowiednio, tymczasowy lub stały pobyt na danym terytorium; oraz stworzenie odpowiednich procedur repatriacji ofiar handlu, należycie uwzględniających ich bezpieczeństwo, obejmujących wyrobienie im dokumentów, opracowania strategii służących zapewnieniu ofiarom świadczeń ekonomicznych i socjalnych a także ich resocjalizacji i reintegracji w społeczeństwie.”.

(Karta Bezpieczeństwa Europejskiego podpisana w Stanbule w listopadzie 1999 r.)

Państwa członkowskie postanowiły “podjąć działania na rzecz wyeliminowania wszelkich form dyskryminacji kobiet oraz zaprzestania przemocy wobec kobiet i dzieci, a także wykorzystywania seksualnego i wszelkich form handlu ludźmi. Aby zapobiec tym przestępstwom” państwa członkowskie postanowiły, “między innymi, działać na rzecz uchwalania lub ~~wzmacniania~~ ~~zaostrzania~~ przepisów umożliwiających pociągnięcie osób odpowiedzialnych za takie akty do odpowiedzialności ~~a także wzmacnienie~~ ~~oraz wzmożenia~~ ~~ochrony~~ ofiar”.